

Svensk Tidskrift

GRUNDAD 1911. NÄTTIDNING FÖR POLITIK, EKONOMI OCH KULTUR.

START REDAKTION OM SVENSK TIDSKRIFT STIFTELSE ARKIVET FÖRLAGET 🔍

PRENUMERERA IN ENGLISH

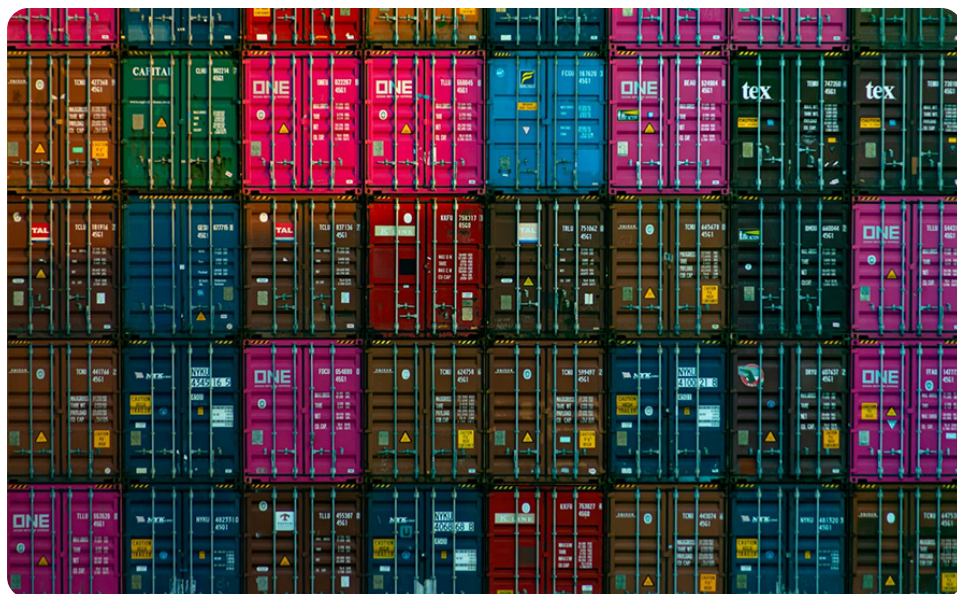

Foto: Teng Yuhong, Unsplash.com

23 JANUARI 2026

Rainer Zitelmann: Bred extremfront mot frihandel har tradition

Att yttersta vänstern, yttersta högern och de gröna gemensamt motsätter sig frihandel har en lång tradition. Det tyska begreppet “**Querfront**” härstämmer från Weimartiden och avser just ett sådant samarbete mellan yttersta högern och yttersta vänstern, eller mellan nationalisterna och socialister.

I veckan blockerade en sådan Querfront i Europaparlamentet frihandelsavtalet mellan EU och Mercosur. Redan tidigare stod de sida vid

sida mot det, till slut misslyckade, TTIP-avtalet. EU:s frihandelsavtal med länderna i den sydamerikanska Mercosur-sammanslutningen ska nu prövas av EU-domstolen. 334 ledamöter röstade för en prövning, 324 emot, medan elva avstod. Genom beslutet uppmanar parlamentet sin talman att vända sig till EU-domstolen och begära ett yttrande om Mercosur-avtalet. Förslaget om rättslig prövning hade huvudsakligen lagts fram av parlamentariker från den yttersta vänstern och De gröna.

Därmed är frihandelsavtalet sannolikt blockerat i många månader, kanske till och med i flera år – om det överhuvudtaget blir av. Nästan alla företrädare för De gröna (med två undantag) och AfD (med ett undantag) röstade i går för hänskjutandet, tillsammans med vänsterextrema partier.

Den inflytelserike AfD-politikern Björn Höcke, som ofta har gett uttryck för sin antikapitalistiska hållning, jublade på X:

”Mercosur-avtalet stoppades i sista minuten i Strasbourg i dag. Nu måste EU-domstolen avgöra. ESN-gruppen avgjorde omröstningen. Gratulationer till René Aust och hans lag!”

Naturligtvis hävdar de alla att de egentligen är för frihandel – bara inte för just detta avtal. Det är ungefär lika trovärdigt som vänsterns och de grönas beklännelse till marknadsekonomin: i ord är man för, i handling emot. Det är nämligen långt ifrån första gången som en sådan querfront samarbetar mot frihandeln, vilket kampanjerna mot det misslyckade TTIP-avtalet visar.

TTIP står för Transatlantic Trade and Investment Partnership och var ett planerat frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och USA. Syftet var att minska handelshinder och underlätta det ekonomiska utbytet över Atlanten. Bland annat skulle tullar sänkas, standarder harmoniseras och investeringar förenklas. Förhandlingarna inleddes formellt 2013.

På europeisk sida deltog EU-kommissionen på medlemsstaternas uppdrag, på amerikansk sida USA:s regering. Vänsterpartier och så kallade ”N”GOs (jag sätter ”N” inom citationstecken eftersom många av dessa organisationer i stor utsträckning är statligt subventionerade) i Europa, särskilt i Tyskland, utlöste en aldrig tidigare skådad kampanj mot avtalet.

De grönas ungdomsförbund, GRÜNE JUGEND, gav uttryck för det för frihandelsmotståndare så typiska nollsummetänkandet med orden: ”De stora vinner, de små förlorar.”

arvidlindmansfond.se

Lindmanfonden utlyser löpande stipendier för skribenter och då särskilt unga skribenter, resestipendier samt bidrag till bokproduktion och utgivning.

Läs mer här.

I många europeiska länder förekom omfattande protester mot avtalet. Från 2016 började förhandlingarna köra fast. EU-kommissionen låtsades stödja frihandelsavtalet, men finansierade samtidigt med flera miljoner euro radikala frihandelsmotståndare, såsom det nederländska Transnational Institute (TNI). Dess styrelseledamot – tidigare Greenpeace-funktionär, hedersordförande i Attac Frankrike och författare till boken How to Win a Class War – beskrev TTIP som ett "farligt djur".

Medan företrädare för Die Linke, De gröna och vänster-"N"GOs ledde kampanjen i Tyskland, positionerade sig även AfD tydligt mot TTIP. Partiets dåvarande vice ordförande Alexander Gauland förklarade:

"Det skulle dra upp en järnridå för ekonomin gentemot Ryssland och cementera en ännu större främlingskap mellan Europa och Ryssland."

Närheten till Ryssland var viktigare för honom än frihandel med USA. År senare skrev Gauland förordet till boken Politik von rechts av Maximilian Krah, tidigare AfD:s toppkandidat i EU-valet. Där vänder sig Krah mot "marknadsradikalism" och kritiserar globaliseringen.

Handelsbegränsningar är nödvändiga, menar han, eftersom "produkter förmedlar politiska och kulturella budskap". Som exempel nämner han Coca-Cola, som enligt honom står för "the American way of life" och därmed främjar "kulturella transformationer".

Endast Trump hyser han beundran för, vilket Krah i går deklarerade på X:

"Donald Trumps tal vid @wef måste ses av alla som behärskar engelska. Den som efter det fortfarande är höger och anti-Trump bör reflektera över sina komplex."

Den dåvarande – främst vänster-gröna – kampanjen mot TTIP var mycket framgångsrik, särskilt i Tyskland. Av totalt 3,3 miljoner underskrifter mot frihandelsavtalet kom 1,6 miljoner från Tyskland. År 2017 avslutades förhandlingarna i praktiken, eftersom Trumps valseger gjorde det tydligt att frihandelsmotståndare från både vänster och höger hade fått övertaget på båda sidor av Atlanten.

Den nollsummelogik som förenar alla frihandelns motståndare hade segrat. Och mer än en person önskade senare, när Trump straffade Tyskland med högre tullar, att TTIP-avtalet ändå hade blivit verklighet.

För övrigt har den gemensamma kampen mot frihandel också en historisk tradition. Ferdinand Fried, en ledande företrädare för den ”konservativa revolutionen” under Weimarrepubliken, publicerade 1932 en stridsskrift mot frihandeln med titeln Autarkie. Hans krav på autarki var nära kopplat till en grundläggande kritik av det kapitalistiska systemet och till målet att komplettera eller ersätta detta med statlig ekonomisk styrning, det vill säga planekonomi.

Fried själv klargjorde detta samband redan i början av boken:

”Autarkin förhåller sig till frihandel som planekonomin till den fria marknadsekonomin.”

Redan 1931 hade Fried lanserat sina teser i en annan bok med titeln Das Ende des Kapitalismus. Titeln är identisk med titeln på den bästsäljare som den vänsterorienterade journalisten Ulrike Herrmann gav ut 2024 – och som, precis som Fried en gång, förespråkar ett avskaffande av kapitalismen och en statlig planekonomi.

Rainer Zitelmann är författare till [Myter om kapitalism](#)

◀◀ Olle Edborg: Reflektioner
om den industriella
revolutionen

Samuel Jonsson: Ulf
Kristerssons historiska
möjlighet ▶▶

 Svensk Tidskrift

Ansvarig utgivare: Anders Ydstedt

E-post: anders@svensktidskrift.se

Ställföreträdande utgivare: Amanda
Wollstad

E-post: amanda@svensktidskrift.se

ISSN 2002-5130

Tidningen ges ut av
Förlagsaktiebolaget Svensk Tidskrift
Adress: Adelgatan 6, 211 22 Malmö
info@svensktidskrift.se